

A mi iskolánk meséje

Egyszer volt, hol nem volt, volt egyszer egy szegény ember. Olyan szegény volt, mint a templom egere, és a keserősége folyton-folyvást csak nőtt, hiszen nem volt semmije csak a felesége és a 3 gyermeke. Tudta ő jól, hogy a tudás, az hatalom, ezért gyermekeit beíratta az iskolába.

A két nagyobbik fia büszkén is ment nap mint nap a szép városi iskolába, szívesen tanulták a betűvetést, a számtant, de a legkisebbik sehogy sem akarta rávenni magát a tanulásra. Újabb és újabb kifogásokat keresett, hogy a tanító úr elől az udvarra szökhessen játszani.

A tanító úr, miután már megelégtelte a sok iskola mellé járást, maga elé hívatta Palkót, a szegény ember legkisebb fiát.

- Mondd csak Palkó! Mit keresel minden nap az udvaron? Nem jó neked itt a teremben a többiekkel?
- Úgy van az - kezdte Palkó, - hogy szívesebben vagyok kint, az udvaron, mert amikor a tanító úr a lepkékről mesélt, azt sem tudtam a teremben elképzelni, de a kinti bokron meglátva, mindjárt igen csudálatosnak találtam a pillét! Aztán meg a szelet is könnyen megtapasztalhatja az ember, ha kint van, de a könyvben leírva már unalmasnak tűnik. A számtan óra helyett meg a piacon segítettem almát mérni édesanyámnak. Nálam jobban senki se tud pontosabban kimérni fél kilo téli almát!
- No, Palkó gyere csak be, mert ma egy különleges feladatot fogok adni nektek, és hátha akkor nagyobb kedved támad iskolába járni!
Szólt a csengő, a gyerekek sorakoztak, és a terembe mentek, ahol a tanító úr ismertette az aznapi feladatot.
- Ma a számokra legfontosabb, minket körülvevő értékekről, tárgyokról fogunk beszélgetni, olyanokról, amelyeket ti a legfontosabbnak gondoltok. Nézzetek jól körül, forgassátok ki a zsebeiteket, táskátokat, hadd lám, mik a számotokra legkedvesebb dolgok!
Villámgyorsan elő is kerültek a telefonok, a Lego figurák, a szebbnél szebb tolltartók, uzsonnás dobozok, fodros ruhácskák, fényes cipellők, csak a szegény ember fia, Palkó állt ott nagy búsán, mert ő semmi drága holmit elő nem tudott adni a holmijai közül, egy lekváros kenyér lapult csak a tarisznyájában az irkái mellett. Nagy búsulásnak

adta a fejét, hullottak a könnyei, mint a záporosó, és egy óvatlan pillanatban kisurrant a tanteremből. Vissza se nézett, maga se tudta merre, csak indult a poros úton világnak. Sok ideje ballagott már, amikor a városból kiérve egy hármás útelágazáshoz ért. Leült ott egy fa tövébe, és azon gondolkodott, mitévő legyen.

Ahogy ott üldögélt, egyszerre elébe toppant egy ősz öregember.

- Ki vagy, és mi járatban vagy erre te kisfiú?- kérdezte az öreg.

- Én, én - dadogta a fiú megszeppenve, - Palkó vagyok, és megszöktem az iskolából, mert nem tudtam felelni a tanító úr kérdésére.

- Miféle kérdés volt az? - faggatta az öregember.

- A számomra legfontosabb tárgyi értékeket kellett volna bemutatnom, de nincs nekem semmim, én a szegény ember gyereke vagyok! Félttem, hogy kicsúfolnak a társaim, a tanító úr pedig leszid, ezért inkább világgá mentem. - válaszolta Palkó.

- Egyet se félj, fiam, tudd meg, hogy én vagyok az öreg Bence bácsi, a pedellus, aki a tanyasi iskolákban élte le az egész életét! Láttam én már sok pityergő gyereket, de mindnek meglett a gyógyírja is! Meglásd, segíték rajtad is! Látod itt ezt az útkereszteződést? Mindhárom egy-egy tanyasi iskolához vezet. Járd be mindet, hallgasd, mit mondanak az ódon falak, meglásd, meglesznek a te értékeid is!

Elcsodálkozott Palkó a pedellus szavain, hitte is meg nem is, de nem mert se haza, se az iskolába visszamenni, így mit volt mit tenni, nekivágott az útnak, és elindult az első iskolát felkeresni. Már hosszú órák hosszat gyalogolt, mikor egy fehérre meszelt falú házat pillantott meg. Belépett, becsukta a szemét, és ekkor meghallott egy hangot:

- Tudd meg, hogy én vagyok a királyhalmi iskola szelleme, tudd, hogy ez volt az első iskola a környéken, ahová még Ferenc József is ellátogatott! Most a mögöttem lévő kiserdő már előregedett, meg kellene tisztítani! Segíts, hogy visszatérjen az élet az erdőbe, hús árnyat tartson a kirándulók feje fölé, mint egykoron az itt tanulók fölé!

Palkó kiment az épületből, és látta, hogy a fák magasak, de szomorúak. Sejtette, hogy itt nem élnek már állatok, elhagyta az élet ezt a helyet. Egyszer csak hangot hallott a szegény ember fia, megszólalta legidősebb fenyő:

- Tisztítsd meg az erdőt, hord el a száraz gallyakat, csald vissza az életet közénk!

Palkó azt mondta:

- Ti adjátok nekünk a tüzelőt, ti tisztítjátok a levegőt, elrejtitek az erdő vadjait. Segítetek rajtatok, hisz megérdemlitek!

Azzal nekilátott, három nap, három éjjel dolgozott, míg végül madárdal jelezte az élet visszatértét.

- Jó tett helyébe jót várj! - mondta a fenyő, és megnyitotta az egyik fa gyökerénél a földet, benne pedig a múlt erdejének köve rejtett: egy borostyán. Eltette szegényes kis tarisznyájába a követ, majd folytatta útját az útkereszteződésig. Itt jobbnak látta, ha a középső utat választja, remélte, hogy ott csakugyan talál valami értékes kincset.

Napnyugta előtt Nagyszéksósra érkezett, és láss csudát, itt is állt még a tanyasi iskola! Falai közt suttogásra lett figyelmes:

- Mondd te, Palkó! Elég bátor vagy-e? Nagy feladat vár rád, mert egy gonosz banya, az Ármány tönkretette az egész vidéket. 40 évvel ezelőtt bezárt az iskola, miután a Széksósi Ármány elfoglalta a tavat, elűzte a költöző madarakat, és foglyul ejtette a bivalyokat. Segíts, hogy mindannyian visszakaphassuk, ami a miénk volt valaha!

Palkónak se kellett több, összeszedte minden bátorságát, és hangosan kiáltotta az Ármány nevét:

- Bújj elő, Széksósi Ármány!
- Ki ez az elvetemült, aki a saját életét se félti, és idemerészkedik? – szólt a boszorkány.
- Én vagyok az, Palkó, és jöttem visszavenni az emberek jogos jussát!
- Majd, ha feleltél három kérdésemre!
- Állok elébe!- felelte bátran Palkó.
- Az első kérdés, hogy mi a mélység kincse? A második: mi a fekete arany? A harmadik pedig, hogy mi lehet egyszerre kék is, zöld is, aranysárga is, barna is, és fekete is? Palkó nehéz szívvel, de félelmét nem mutatva ült le az öreg iskola falai közt, remélve, hogy eszébe jut valami. Fejét a falnak támasztva tán el is szunyókált kissé, amikor Bence bácsi alakja bukkant fel a messzeségből.
- No, kisfiam, csak nem keseredtél el! Hallgass ide, megmondom én, hogy mit válaszolj az Ármálynak! Először is, a legnagyobb kincs itt a Homokhátságon a víz, ebből van itt a legkevesebb, és ha bőven esik is az eső, a homok hamar elszívja.

A mélység kincse: a víz. A mi fekete aranyunk a bivaly, aminek a teje, az abból készült sajt, túró sok éhes szájnak elég! A te édesapádat meg a földjén szántáskor segíti a fekete bivaly, így nekünk olyan drága kincsük ez a jószág, mint másnak az arany!

A harmadik kérdésre pedig egyszerű a válasz: gondold csak bele, hogy a tavaszi-nyári égbolton milyen játszadozva repülő, gyors madárkát csodáltál, mikor hanyatt feküdtél a fűben?

Ekkor Palkó felriadt álmából és felkiáltott:

- A gyurgyalag!

Nem is tudta szegény fiú, hogy álmodott-e vagy valóság volt az öreg pedellus jó tanácsa, de felpattant, és még napnyugta előtt hívta a Széksósi Ármányt!

- Hallod-e te, Ármány! Megjöttem a válaszokkal! A mélység kincse a víz, amiből oly kevés van itt, Homokországban. A fekete arany nem más, mint a bivaly, ami a szegény embernek tejet ad, és az egyszerre kék, zöld, sárga, barna, fekete színben pompázó dolog, az a gyurgyalag, a kedves színes madárka, ami a tónál fészkel!
- Jaj, te fiú, megtörted az átkom!- kiáltott fel az Ármány, és a hirtelen támadt homoki szél kisöpörte a boszorkányt Nagyszéksósról.

Újra élet költözött a vidékre, kiszabadultak a bivalyok, visszatértek a madarak, megindult a semlyéken a víz is. Palkó felvette tarisznyáját, és épp búcsút intett volna széksósi iskolának, amikor egy kancsó tejben majdnem felbotlott. A küszöbre készítette valaki, egy kis cédula volt a csuporka oldalára kötve ezzel a felirattal: „Fekete aranyból fehér szomjoltó.” Elmosolyodott ezen Palkó, de tudta, hogy még egy utat be kell járnia, ezért sebesen szedte a lábát az útelágazás felé.

Egész éjjel csak ment mendegélt, míg a harmadik út végén a csipaki iskoláig jutott. Pitymallatkor már várta az iskola suttogó hangját, hogy beszélje el történetét. Hallott itt sok csodát Palkó, még valami Rózsa Sándor betyárról is, aki ezen a vidéken ugratta a lovát...

Hanem egyszerre szomorú lett az iskola hangja, mert nem volt, aki segítsen rajta.

- Kedves Palkó, segíts rajtam! Nádtetőm alá darazsak költöztek, és már olyan sokan vannak, hogy a méhek sem járnak erre, nem gyűjtik a mézet a pusztá virágairól, akácosaiból!- szólt esdeklőn a csipaki iskola szelleme.

Palkó rögtön munkához is látott, kivette tarisznyájából a lekváros kenyeret, és azzal csalogatta elő a darazsakat az eresz alól. Kulacsának száját jól bekente a lekvárral, így a mohó darazsak mind berepültek, de ki már nem találtak. A kisfiú bedugaszolta a

kulacs száját, és messzire vitte az iskolától a darázssal teli edényt, hogy ne találjanak vissza. A darazsak fészket leverte, hogy híre se maradjon a darázsbirodalomnak. Végre felemelték a fejüket az eddig búsan hajladozó pókhangók, és a szibériai nősziromok virágcsészéi körül is döngicsélni kezdtek a méhecskék.

Mint, aki jól végezte dolgát Palkó leheveredett, és észre sem vette, hogy közben pirosodni kezdett az ég alja. Hazafelé húzott a szíve, indulni akart édesanyjához. Visszanézett hát a csipaki iskola felé, de ekkor zúgásra lett figyelmes. Egy csapat méhecske tett valamit a fal tövébe. Közelebb érve egy csupor mézet talált, a következő felirattal:” Jó tett helyébe jót várj! A puszták gyógyírja.” Felvette és a tarisznyájába tette.

Öreg este volt már, mire hazaért. Szülei nagyon aggódtak érte, a tanító úr is náluk volt, együtt várták haza Palkót.

- Merre jártál kisfiam?- kérdezte az édesanyja, miközben ölelésre tárta karját.
- Csak a tanító úr kérdésére kerestem a feleletet.
- És meglett-e az a felelet?
- Meg bizony, édesanyám! Tudom már, hogy mi a legfontosabb érték a számomra! Elhoztam a borostyánt, hogy mindig emlékeztessen arra, hogy megbecsüljem, amit a múlttól kaptam. Tudom, hogy nemcsak elvennem kell a természettől, hanem adnom is. Ha kivágok egy fát, akkor ültetek is a helyébe. Tudom, hogy a mélység kincse a víz, amely öntözi a növényeket, itat embert és állatot. Tudom, hogy a mi fekete aranyunk a bivaly, amelyből édesanyám a fehér sajtot, túrót készíti, de ez az állat segíti apámat is a földeken dolgozva. Tudom, hogy a pusztá gyógyírja a méz, amitől meggyógyulok, ha beteg vagyok.
- Ez aztán a felelet!- kiáltott fel a tanító úr.

Palkó az asztalra tette a kincseit: a borostyánt, a tejet és a mézet. Hitte, hogy az ő értékei mindenki számára értékek, soha el nem múló, apáról fiúra szálló örökségek.

Másnap a tanító úr megkérte Palkót, hogy mesélje el a többieknek, miként talált a kincsekre. A gyerekek hitték is, nem is, de aznap többen látni vélték ősz öregembert az iskola előtti téren üldögélni, miközben egy gyurgyalag röpködött vidáman a fák ágai közt. Így volt, mese volt, talán igaz se volt.